

สรุปองค์ความรู้

รู้จัก รู้ใช้ รู้ทัน
รู้รอบสื่อ AI
เพื่อการขับเคลื่อนสังคม
SOCIAL MOTIVATION DRIVEN BY MEDIA

งานเสวนาสัญจรเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทัน
และเฟียร์วังสื่อ 5 ภูมิภาค ระยะที่ 2

“รู้จัก รู้ใช้ รู้ทัน รู้รอบสื่อ AI เพื่อการขับเคลื่อนสังคม”
กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

ดาวน์โหลดหนังสือ
SCAN QR CODE

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาทศวรรษ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ได้ดำเนินการกิจอย่างมุ่งมั่น ในการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อและเฝ้าระวังสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์ ผ่านการสื่อสารในหลากหลายรูปแบบและหลายช่องทาง โดยปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัลที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและรวดเร็ว

คณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการเฝ้าระวังสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์ เป็นคณะอนุกรรมการภายใต้ พระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ พ.ศ.2558 ตามมาตรา 21 (13) โดยคณะอนุกรรมการฯ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าระวังสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์ โดยมีภารกิจและเป้าหมาย ในการส่งเสริม พัฒนา และสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่อ รวมทั้งเพื่อส่งเสริมการใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ชุมชน และสังคม

ในปี 2567 คณะอนุกรรมการฯ ได้จัดงานเสวนาสัญจร 5 ภูมิภาค เพื่อขับเคลื่อนสังคมแห่งการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่ง ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และข้อเสนอแนะให้เกิดการตระหนักรู้ ถึงความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อในแต่ละภูมิภาค รวมถึงการพัฒนาแนวทางการเฝ้าระวังสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์ เพื่อ ป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อเด็ก เยาวชน และสังคมโดยรวม

ต่อเนื่องในปี 2568 นี้ คณะอนุกรรมการฯ ได้พัฒนาแนวคิดและต่อยอดด้วยการจัดงาน เสวนาสัญจรเกี่ยวกับ การส่งเสริมการรู้เท่าทันและเฝ้าระวังสื่อ 5 ภูมิภาค ระยะที่ 2 ภายใต้แนวคิด "รู้จัก รู้ใช้ รู้ทัน รู้รอบสื่อ AI" ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนสังคมให้ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (AI) ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการรับรู้และบริโภคสื่อของประชาชน การสัญจรครั้งนี้มุ่งเน้นให้เกิดการรู้จัก รู้ใช้ รู้ทัน และรู้รอบสื่อ AI รวมถึงการส่งเสริมให้มีมาตรการ และกลไกการเฝ้าระวังสื่อที่ไม่ ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์ที่มาในรูปแบบ AI ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

ด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา องค์กร ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน ทำให้การขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อของกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ โดยคณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการ เฝ้าระวังสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์ เดินหน้าและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งไม่ใช่แค่เพียงการจัดกิจกรรมระดมความคิดเห็น หรือการเสวนาให้ความรู้เท่านั้น แต่ได้เชื่อมโยงเครือข่ายกับคนทำงานในพื้นที่อย่างแท้จริง นอกจากนี้ เรายังได้มีข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ จากทุกภาคส่วนมาร่วมกำหนดทิศทางการรณรงค์และผลิตเนื้อหาเพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันและเฝ้าระวังสื่อประจำปีด้วย

วาระสารเล่มนี้เป็นอีกหนึ่งผลผลิตที่เกิดจากกระบวนการความร่วมมือของภาคีเครือข่าย คณะอนุกรรมการฯ ต้องขอขอบคุณทุกภาคส่วนที่ให้ความร่วมมือ เพื่อนำไปสู่ข้อค้นพบ ข้อเสนอแนะ ต่อยอดองค์ความรู้ และแนวทางการขับเคลื่อน เรื่องการรู้เท่าทันสื่ออย่างมีประสิทธิภาพ

ดิฉันหวังเป็นอย่างยิ่งว่าภารกิจการสร้างสังคมให้ "สื่อแวดล้อม" ที่ดี ประชาชนมีทักษะการใช้สื่อที่แยกแยะได้ สามารถ ใช้สื่ออย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์ จะช่วยสร้างสังคมคุณภาพและอุดมปัญญาได้อย่างแน่นอน

ดร.สรวงมณฑ์ สิทธิสมาน

ประธานอนุกรรมการเกี่ยวกับการเฝ้าระวังสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ในคณะกรรมการกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

สารบัญ

หน้า

คณะกรรมการเกี่ยวกับการเฝ้าระวังสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์	1
บทความ “รู้จัก รู้ใช้ รู้ทัน รู้รอบสื่อ AI”	3
งานเสวนาสัญจรเกี่ยวกับการส่งเสริมการรู้เท่าทันและเฝ้าระวังสื่อ 5 ภูมิภาค ระยะที่ 2 “รู้จัก รู้ใช้ รู้ทัน รู้รอบสื่อ AI” เพื่อการขับเคลื่อนสังคม	
- ครั้งที่ 1: ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	5
- ครั้งที่ 2: ภาคใต้ จังหวัดปัตตานี	7
- ครั้งที่ 3: ภาคตะวันออกเฉิยงเหนือ จังหวัดร้อยเอ็ด	9
- ครั้งที่ 4: ภาคเหนือ จังหวัดเชียงราย	11
อินโฟกราฟิกเพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ AI	13
ช่องทางการร้องเรียน	15
ร่างมาตรการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาและสร้างทักษะในการรู้เท่าทันสื่อ	15
บรรณาธิการบริหาร	16

คณะกรรมการ เกี่ยวกับการเฝ้าระวังสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์

ดร.สรวภรณ์ ลิทธิสมาน
ประธาน

พีรพน พิสนพงษ์
รองประธาน

ผศ. ญ. ดร.สุนทรี ทัททิมาไทย ชัยสัมฤทธิ์โชค
อนุกรรมการ

ญ.วาริรัตน์ เลิศนที
(ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา)
อนุกรรมการ

นนทพร พรประยูทธ วันงาม
อนุกรรมการ

คณะกรรมการ เกี่ยวกับการเฝ้าระวังสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์

จิติภัทร์ บุญสม

(ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค)
อนุกรรมการ

จริญญา จักรกาย

(ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม)
อนุกรรมการ

ดร.ตรี บุญเจือ

(ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ)
อนุกรรมการ

พัชรพร พงษ์ทัตศิริกุล

(ผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมการรู้เท่าทันและเฝ้าระวังสื่อ
กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์)
อนุกรรมการและเลขานุการ

“รู้จัก รู้ใช้ รู้ทัน รู้รอบสื่อ AI”

ทุกวันนี้เมื่อพูดถึงคำว่า AI (Artificial Intelligence) หรือ ปัญญาประดิษฐ์หลายๆท่านอาจนึกถึงหุ่นยนต์หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่สามารถเข้าใจและโต้ตอบกับมนุษย์ได้อย่างชาญฉลาด สามารถประมวลผลข้อมูลจำนวนมากหาผลได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ แต่เรื่องเหล่านี้ดูเหมือนว่าจะเกิดขึ้นได้เฉพาะในภาพยนตร์เท่านั้น หรือหากจะเกิดขึ้นก็น่าจะเกิดในอนาคตอีก 10 - 100 ปีข้างหน้า แต่แท้จริงแล้วทุกๆท่านเชื่อหรือไม่ครับว่า AI อยู่รอบๆตัวเราปัจจุบัน และมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของเราอย่างไม่น่าเชื่อ บทความนี้จะพาทุกท่านทำความรู้จักกับ AI ให้รู้ใช้ และให้รู้ทัน เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมพร้อมทั้งตระหนักถึงข้อควรระมัดระวังที่เกี่ยวข้อง

รู้จัก: AI (Artificial Intelligence) หรือ ปัญญาประดิษฐ์ คือ เทคโนโลยีที่ทำให้คอมพิวเตอร์สามารถ คิด วิเคราะห์ แยกแยะ และตัดสินใจได้คล้ายกับมนุษย์ ซึ่งหลายท่านอาจไม่ทราบว่า คำว่า AI นั้นมีใช้มานานแล้ว โดยมีการถูกกล่าวถึงครั้งแรกในปี ค.ศ. 1956 ปัจจุบัน AI ก็มีอยู่มากกว่า 69 ปี ในช่วงเวลาที่ผ่านมามี AI ได้ถูกพัฒนาและแตกแขนงออกเป็นศาสตร์สาขาย่อยมากมาย เพื่อรองรับการประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ ปัจจุบัน AI แทรกซึมอยู่ในสิ่งต่างๆรอบตัวเราจนบางครั้งเราอาจจะไม่ทันสังเกต ตัวอย่าง AI ที่ใกล้ตัวเรามากที่สุด ได้แก่ โทรศัพท์มือถือก็มีระบบผู้ช่วยอัจฉริยะ เช่น Siri และ Google Assistant ที่สามารถรับคำสั่งเสียงได้ตอบ และช่วยจัดการงานต่างๆ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ในกล้องถ่ายรูปก็มี AI สำหรับประมวลผลภาพถ่าย ปรับแสง และตั้งค่าต่างๆ อัตโนมัติ หรือในเว็บไซต์และแอปพลิเคชันสำหรับซื้อสินค้าออนไลน์ก็มี AI วิเคราะห์พฤติกรรมการซื้อสินค้าของเรา เพื่อนำเสนอสินค้าและบริการที่ตรงใจและสอดคล้องกับความต้องการ ทั้งหมดนี้เป็นเพียงตัวอย่างส่วนหนึ่งเท่านั้นที่แสดงให้เห็นว่า AI อยู่ใกล้ตัวเรามากกว่าที่หลายคนคาดคิด

รู้ใช้: ในช่วง 1 - 2 ปีที่ผ่านมา มี AI สาขาหนึ่งที่มีความนิยมและถูกใช้งานอย่างแพร่หลาย คือ Generative AI ซึ่งเป็น AI ที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์ข้อมูลใหม่ๆ เช่น การสร้างข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอ หรือแม้แต่โค้ดโปรแกรม และสิ่งที่น่าสนใจยิ่งไปกว่านั้นคือ Generative AI เหล่านี้ถูกออกแบบสำหรับบุคคลทั่วไปให้สามารถใช้งานได้โดยง่ายโดยไม่ต้องมีพื้นฐานด้าน IT หรือไม่ต้องเป็นนักพัฒนาโปรแกรมก็สามารถเข้าถึงและสามารถใช้งานได้สะดวก ผ่านเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันต่างๆ หนึ่งในตัวอย่างที่หลายท่านรู้จักกันเป็นอย่างดี คือ AI แชทบอต (Chatbot) ซึ่งผู้ใช้งานสามารถโต้ตอบหรือสอบถามข้อมูลได้ผ่านการพิมพ์ข้อความ หรือสามารถพูดคุยได้เหมือนกับการคุยกับมนุษย์ ตัวอย่าง AI Chatbot ที่ได้รับความนิยม เช่น ChatGPT Claude Gemini Copilot และ Perplexity เป็นต้น แชทบอตเหล่านี้ ถูกนำไปประยุกต์ใช้ในงานต่างๆได้อย่างหลากหลายตั้งแต่งานพื้นฐาน เช่น การเขียนรายงาน ร่างเอกสาร การเขียนอีเมล ตลอดจนใช้กับงานที่มีความซับซ้อนสูง เช่น การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ การคำนวณที่ซับซ้อน หรือการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยผลลัพธ์ที่ได้รับจากการใช้เครื่องมือ AI คือ ประหยัดเวลามากขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน มีความแม่นยำที่สูงขึ้น อีกทั้งปัจจุบันมีผู้ให้บริการ AI หลายเจ้าที่แข่งขันกันเพื่อดึงดูดผู้ใช้ ทำให้ผู้ใช้บริการ AI ส่วนใหญ่ มีการนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่ดีที่สุดโดยเปิดให้ใช้บริการฟรีหรือมีค่าใช้จ่ายที่ถูกมากๆ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับผู้ใช้งานในช่วงเวลานี้

รู้ทัน: อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าเครื่องมือ AI ในปัจจุบันจะมีความสามารถสูงและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้หลากหลายแต่ก็ยังคงมีข้อจำกัดและข้อควรระมัดระวังที่ผู้ใช้งานควรทราบ ได้แก่

1. AI ยังมีโอกาสให้คำตอบที่ไม่ถูกต้อง: เนื่องจาก AI เหล่านี้เรียนรู้จากข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก ทำให้สามารถตอบคำถามที่มีข้อมูลซ้ำๆ หรือมีอยู่จำนวนมากๆ บนอินเทอร์เน็ตได้ เช่น บุคคลสำคัญ สถานที่สำคัญ หรือเหตุการณ์ในอดีต ได้ค่อนข้างดีแต่ในทางกลับกันข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงมากๆ AI เหล่านี้มักจะให้ข้อมูลไม่ได้ อีกทั้ง AI แต่ละแพลตฟอร์มได้รับการเรียนรู้ข้อมูลมาไม่เท่ากัน ยกตัวอย่าง เช่น ChatGPT มีฐานข้อมูลล่าสุดอยู่ที่ ตุลาคม 2023 ทำให้ในกรณีที่ถามคำถามหลังเดือนและปีดังกล่าวทำให้ AI ไม่มีข้อมูลสำหรับการตอบคำถาม ส่งผลทำให้ AI เหล่านี้มักมีอาการหลอน (Hallucination) หรือให้คำตอบที่ไม่ถูกต้องและไม่ตรงกับความเป็นจริง ถึงแม้ปัจจุบันผู้พัฒนาพยายามแก้ไขปัญหานี้ โดยการเพิ่มความสามารถในการสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์เพื่อนำมาช่วยในการตอบคำถาม ทำให้มีความผิดพลาดที่น้อยลง แต่ก็ยังมีโอกาสให้คำตอบที่ผิดพลาดหรือไม่ถูกต้องอยู่ดี ดังนั้นผู้ใช้งานควรตรวจสอบคำตอบจาก AI ก่อนนำไปใช้เสมอ

2. AI กับความเป็นส่วนตัว: การป้อนข้อมูลให้ AI โดยเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคล อาจนำไปสู่ความเสี่ยงด้านความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของข้อมูลได้ ผู้ใช้ควรหลีกเลี่ยงในการป้อนข้อมูลที่เป็นความลับ เช่น รหัสผ่าน ข้อมูลทางการเงิน ข้อมูลความลับทางธุรกิจ หรือข้อมูลที่สามารถระบุตัวตนได้ เพื่อไม่ให้ข้อมูลสำคัญเหล่านี้รั่วไหลออกไปโดยไม่ตั้งใจ ดังนั้น ควรใช้งาน AI อย่างระมัดระวัง และไม่ป้อนข้อมูลที่เป็นความลับลงไป หรืออาจจะเลือกใช้ AI ที่มีนโยบายในการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลหรือสำหรับองค์กรโดยเฉพาะ

3. ความเสี่ยงของการใช้ AI ในทางที่ผิด: ปัจจุบันมีผู้ไม่หวังดีหรือมีเจตนาชั่วร้าย ใช้ AI ไปใช้เพื่อสร้างข้อมูลเท็จ ปลอมแปลงเสียง และใบหน้า (Deepfake) เพื่อนำไปหลอกลวงเหยื่อให้หลงเชื่อเพื่อให้เข้าใจผิด หรือทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิดได้ เช่น การสร้างข่าวปลอม หรือการปลอมแปลงบุคคลในวิดีโอ ดังนั้น ควรพิจารณาข้อมูลต่างๆ อย่างถี่ถ้วนก่อน

สุดท้ายนี้ AI เป็นเทคโนโลยีที่มีประโยชน์อย่างมากมหาศาลและสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของเราได้อย่างมาก อย่างไรก็ตามผู้ใช้งานควรมีความรู้เท่าทัน AI และใช้อย่างมีสติ โดยคำนึงถึงข้อจำกัดต่างๆ เพื่อลดความเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพ ดังนั้นการเข้าใจ AI ในมิติต่างๆ จะช่วยให้เราสามารถปรับตัวและใช้เทคโนโลยีนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

ผู้เขียน

ผศ.ดร.ธรรณพ อารีพรรค

ผู้อำนวยการศูนย์บริการทางวิชาการ
และอาจารย์ประจำวิทยาลัยนวัตกรรมดิจิทัลเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยรังสิต

งานเสวนาสัญจรเกี่ยวกับการส่งเสริมการรู้เท่าทันและเฟียร์วังสื่อ 5 ภูมิภาค ระยะที่ 2 “รู้จัก รู้ใช้ รู้ทัน รู้รอบสื่อ AI เพื่อการขับเคลื่อนสังคม”

ครั้งที่ 1 : ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันอาทิตย์ที่ 9 กุมภาพันธ์ 2568

ณ RUS Hotel Convention จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรม

เนื้อหาโดย: ผศ.ดร.ธรรมพ อารีพรรค ผู้อำนวยการศูนย์บริการทางวิชาการ มหาวิทยาลัยรังสิต

อาจารย์ภัทราวดี ธีเลอร์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาวารสารศาสตร์คอนเวอร์เจนซ์ และสื่อดิจิทัลสร้างสรรค์ คณะนิเทศศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

เรียบเรียงข้อมูลโดย: ผศ.ดร.สฤตศรี ศรีสารคาม รองคณบดีด้านวิชาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รู้จัก - รู้ใช้ AI

AI มีบทบาทสำคัญในยุคดิจิทัล โดยช่วยให้เทคโนโลยีเข้าถึงได้ง่ายขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็เพิ่มความเสี่ยงด้านอาชญากรรมไซเบอร์ เช่น การแอบอ้างตัวบุคคล การละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล และการหลอกลวงซื้อขายสินค้า สถิติระหว่างปี 2565-2567 มีการร้องเรียนอาชญากรรมไซเบอร์กว่า 575,507 เรื่อง คิดเป็นมูลค่าความเสียหายถึง 65,715 ล้านบาท โดยกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือ วัยทำงานอายุ 30-44 ปี และพบว่าผู้หญิงตกเป็นเหยื่อมากกว่าผู้ชาย

AI สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในหลายด้าน เช่น การสร้างข้อความ (ChatGPT), การสร้างภาพ (Raphael AI), การนำเสนอ (Presentation AI) และการแปลงข้อความเสียง (Voice AI) อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้ควรระมัดระวังเรื่องความปลอดภัย เช่น หลีกเลี่ยงการใส่ข้อมูลส่วนบุคคลในระบบ AI และตรวจสอบข้อมูลให้แน่ชัดก่อนนำไปใช้ เพราะ AI อาจให้ข้อมูลที่ล้าสมัยหรือมีข้อผิดพลาด

รู้ทัน AI

วิธีป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ที่เกี่ยวข้องกับ AI ได้แก่ ติดตั้งโปรแกรมป้องกันไวรัส, สำรองข้อมูลสำคัญ, หลีกเลี่ยงการกดลิงก์แปลก ๆ และติดตามข่าวสารด้านภัยคุกคาม AI แนวคิด AI Draft, Human Craft ชี้ให้เห็นว่า AI สามารถสร้างงานเบื้องต้นได้ แต่ต้องมีมนุษย์ตรวจสอบและพัฒนาต่อเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ถูกต้อง ดังนั้นการเข้าใจการทำงานของ AI และการพัฒนาทักษะ AI Literacy จะช่วยลดความเสี่ยงจากการถูกหลอกลวงและช่วยให้ใช้เทคโนโลยีได้อย่างปลอดภัย

รู้รอบจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ปัญหา

การสร้างโปรไฟล์และเนื้อหาหลอกลวง เพื่อขายไอเทมเกมและผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีอยู่จริง ทำให้เกิดการฉ้อโกงและความเสียหายแก่ผู้ซื้อ

เด็กนักเรียนใช้ AI สร้างงานโดยไม่ตรวจสอบ ทำให้ขาดทักษะการคิด วิเคราะห์ และเสี่ยงต่อการได้รับข้อมูลที่ผิดพลาด

การขาดทักษะทางเทคโนโลยีของผู้สูงอายุทำให้ถูกหลอกลวงผ่านแอปพลิเคชัน

การขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ AI ในชีวิตประจำวัน เช่น การสั่งซื้อสินค้าผ่านแอปออนไลน์ที่ไม่ตรงกับโฆษณา

ข่าวลวงที่สร้างโดย AI ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของสื่อมวลชนและการกระจายข้อมูลผิดพลาดในสังคม

แนวทางการแก้ไขป้องกัน

ให้ความรู้เรื่อง AI ผ่านการอบรมและกิจกรรมสร้างการตระหนักรู้ในกลุ่มเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป

สร้างกลุ่มเยาวชนเฝ้าระวัง AI เพื่อช่วยกันตรวจสอบและป้องกันการใช้ AI ในทางที่ผิด

พัฒนา AI Literacy สำหรับผู้สูงอายุ

การส่งเสริมการรู้เท่าทัน AI ให้กับสื่อมวลชน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือตรวจสอบข่าวลวงและพัฒนาทักษะการกลั่นกรองข้อมูลก่อนเผยแพร่

สร้างความร่วมมือในชุมชนผ่านโครงการณรรค์ให้ความรู้ด้าน AI โดยใช้ผู้นำชุมชนเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้

แนวทางการเฝ้าระวัง AI ในสังคม

AI มีทั้งประโยชน์และความเสี่ยง ดังนั้น จำเป็นต้องมีการเฝ้าระวังผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น เช่น ปัญหาสุขภาพจากการใช้หน้าจอ นานเกินไป การลดทักษะทางสังคมจากการพึ่งพา AI มากเกินไป และการใช้ AI ในการกระทำผิดกฎหมาย เช่น การปลอมแปลงข้อมูลหรือโฆษณาหลอกลวง แนวทางป้องกันคือ การกำกับดูแลจากภาครัฐ การให้ความรู้เกี่ยวกับ AI Literacy และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีสติ โดยเน้นการเฝ้าระวังให้ AI ถูกใช้อย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยในสังคม

งานเสวนาสัญจรเกี่ยวกับการส่งเสริมการรู้เท่าทันและเฟียร์วังสื่อ 5 ภูมิภาค ระยะที่ 2 “รู้จัก รู้ใช้ รู้ทัน รู้รอบสื่อ AI เพื่อการขับเคลื่อนสังคม”

ครั้งที่ 2 : ภาคใต้ จังหวัดปัตตานี

วันเสาร์ที่ 22 กุมภาพันธ์ 2568

ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรม

เนื้อหาโดย: ผศ.ดร.สมัชชา นิลปัทม์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการสื่อสาร และ คุณอลิษา ดาโธ๊ะ นักวิจัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
เรียบเรียงข้อมูลโดย: ผศ.ดร.สกุลศรี ศรีสารคาม รองคณบดีด้านวิชาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รู้จัก-รู้ใช้ AI

AI (Artificial Intelligence) คือ ชุดคำสั่งที่ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างผลลัพธ์ตามที่กำหนด โดยมีองค์ประกอบสำคัญ เช่น Machine Learning ที่เรียนรู้จากข้อมูล, Deep Learning ที่มีระบบซับซ้อนขึ้น, Natural Language Processing ที่เข้าใจภาษาและเสียงพูด, Computer Vision ที่วิเคราะห์ภาพ, Expert System ที่เชี่ยวชาญในด้านเฉพาะ และ Robotics ที่ใช้ในอุตสาหกรรม AI มีประโยชน์ในการแก้ปัญหาซับซ้อน ทำงานได้ 24 ชั่วโมง ลดข้อผิดพลาด เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และตัดสินใจจากข้อมูลได้อย่างแม่นยำ สามารถประยุกต์ใช้ในหลายด้าน เช่น การศึกษา การแพทย์ การผลิต การขนส่ง การบริการ การเงิน และการตลาด ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความสะดวกสบายในชีวิตประจำวันและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

รู้ทัน AI

การใช้ AI มีข้อควรระวังและผลกระทบหลายด้านที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ด้านเทคโนโลยี AI อาจเกิดความผิดพลาดในการประมวลผลหากไม่ได้รับการตรวจสอบจากมนุษย์และต้องระวังเรื่องแหล่งอ้างอิงที่ถูกต้อง อีกทั้งการพัฒนาและบำรุงรักษา AI ต้องใช้ต้นทุนสูงและเสี่ยงต่อความปลอดภัยของระบบ ด้านการทำงาน AI อาจทดแทนแรงงานจำนวนมาก แม้จะสร้างงานใหม่ได้ แต่บางงานอาจเข้าไม่ถึงในบางพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อสายงานการผลิตและขนส่ง นอกจากนี้ AI พัฒนารวดเร็ว ทำให้ต้องพัฒนาทักษะใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง การใช้ AI ในการศึกษาอาจลดทักษะการคิดวิเคราะห์และสร้างความพึ่งพาเทคโนโลยีมากเกินไป รวมถึงเสี่ยงต่อการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล การโจมตีทางไซเบอร์ และการสร้างข่าวปลอม ในด้านจริยธรรมและสังคม AI อาจละเมิดจริยธรรมทางวิชาการ บิดเบือนข้อมูลทางสังคม และส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจอัตโนมัติโดยขาดการตรวจสอบจากมนุษย์อาจทำให้เกิดความผิดพลาดและการพึ่งพา AI มากเกินไป

รู้รอบจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

นักวิชาการและผู้มีองค์ความรู้ยังคงจำเป็น หากสามารถใช้ AI อย่างชาญฉลาดและควบคุมการทำงานของ AI ได้ ซึ่งจะช่วยยกระดับประสิทธิภาพและความเร็วในการทำงาน โดยไม่ตกเป็นผู้พึ่งพาเทคโนโลยีอย่างสิ้นเชิง ดังนั้น การ "รู้จัก รู้ใช้ รู้ทัน แล้วก็รู้รอบ" หมายความว่า มีข้อดี มีประโยชน์ ใช้ประโยชน์ข้อมูลในการนำมาคิดได้ แต่จำเป็นที่จะต้องคิด วิเคราะห์แล้วจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ว่าเราจะใช้ประโยชน์ได้อย่างไร มีการกลั่นกรองแล้วกระมักระวังในเรื่องต่าง ๆ ต้องเป็นผู้นำ ต้องรู้จักที่จะใช้ให้เกิดประโยชน์กับตัวเราและสังคม ดังนี้

- AI ต้องการการตรวจสอบและปรับใช้ตามสถานการณ์จริง เช่น การคำนวณการก่อสร้าง การแปลเอกสาร และการจัดการเส้นทาง เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ถูกต้องและเหมาะสม
- AI ยังไม่สามารถทดแทนมนุษย์ได้ทั้งหมด โดยเฉพาะในด้านการแพทย์และการบริการลูกค้า ที่ต้องการการตัดสินใจและการสื่อสารที่ซับซ้อน
- AI มีข้อจำกัดในความหลากหลายและความถูกต้องของข้อมูล เช่น การแนะนำเนื้อหาที่ซ้ำซากและความแม่นยำของข้อมูลที่ต้องตรวจสอบเสมอ
- ความปลอดภัยของข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญ ควรระมัดระวังการเก็บและใช้งานข้อมูลส่วนบุคคลโดยแอปพลิเคชันต่าง ๆ

งานเสวนาสัญจรเกี่ยวกับการส่งเสริมการรู้เท่าทันและเฟ้าระวังสื่อ 5 ภูมิภาค ระยะที่ 2 “รู้จัก รู้ใช้ รู้ทัน รู้รอบสื่อ AI เพื่อการขับเคลื่อนสังคม”

ครั้งที่ 3 : ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดร้อยเอ็ด

วันเสาร์ที่ 1 มีนาคม 2568

ณ โรงแรมเพชรรัชต์การ์เก้นร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรม

เนื้อหาโดย: ดร.เชษฐพัฒน์ สิริวิวัฒนตระกูล อาจารย์ประจำสาขาวิชาวัฒนธรรมการสื่อสารดิจิทัล อาจารย์สุธัญญา กฤตาคม และ ดร.ประภาภรณ์ รัตโน อาจารย์ประจำสาขาวิชาวัฒนธรรมการสื่อสารและการจัดการสารสนเทศ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

เรียบเรียงข้อมูลโดย: ผศ.ดร.สกลศรี ศรีสารคาม รองคณบดีด้านวิชาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รู้จัก - รู้ใช้ AI

Generative AI เป็นเทคโนโลยีที่ใช้ Machine Learning และ Deep Learning ในการสร้างเนื้อหาใหม่ เช่น ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ และเสียง ช่วยเพิ่มความคิดสร้างสรรค์และประสิทธิภาพการทำงาน เช่น การสร้างคอนเทนต์ การสรุปข้อมูล และการแปลภาษาข้อดีของ AI คือช่วยลดภาระงานซ้ำซ้อน ทำงานได้รวดเร็วและแม่นยำขึ้น แต่ข้อเสียคืออาจใช้ข้อมูลที่ไม่อัปเดต ขาดความคิดสร้างสรรค์แท้จริง และเสี่ยงต่อการถูกนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่น Deepfake AI มีบทบาทสำคัญในงานสื่อ เช่น AI Chatbot อย่าง ChatGPT, Claude AI, และ Alisa (ไทย) รวมถึง AI สร้างภาพและวิดีโอ เช่น DALL-E, Midjourney, RunwayML และ Genmo ซึ่งช่วยผลิตสื่อคุณภาพสูง นักเรียนบางกลุ่มสามารถสร้างหนังสั้นด้วย AI เกือบทั้งหมด ตั้งแต่เขียนบท พากย์เสียง สร้างวิดีโอ ไปจนถึงตัดต่อ การใช้งาน AI อย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับ Prompt ที่ดี โดยต้องกำหนดบทบาทของ AI ระบุงานที่ต้องทำให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และกำหนดรูปแบบผลลัพธ์ให้ชัดเจน เพื่อให้ AI ตอบสนองได้แม่นยำ การเข้าใจข้อดี-ข้อเสียของ AI จะช่วยให้ใช้งานได้อย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย

รู้ทัน AI

การมีทักษะในการใช้ AI เป็นผู้ช่วย ไม่ใช่เครื่องมือที่ครอบงำชีวิต เราควรใช้ AI เพื่อค้นหาข้อมูล พัฒนาสิ่งใหม่และสร้างสรรค์ผลงาน โดยตระหนักถึงข้อจำกัดของแต่ละระบบ เช่น ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลและวิธีประมวลผล การใช้ AI ต้อง ระบุวัตถุประสงค์เรื่องข้อมูลส่วนบุคคล และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ AI ให้มา เพราะ AI อาจใช้ข้อมูลที่ผิดพลาดหรือบิดเบือน ควรตั้งคำถามและตรวจสอบจากหลายแหล่ง นอกจากทักษะด้านเทคนิคแล้ว ต้องเข้าใจความเป็นมนุษย์ และไม่ปล่อยให้ AI ครอบงำการตัดสินใจ ใช้ AI เป็นเครื่องมือเสริมสร้างความคิดและช่วยให้ตัดสินใจดีขึ้น ทั้งนี้ควรคำนึงถึงจริยธรรม เช่น ไม่ใช้ AI ในทางที่ผิด อาทิ การทำข้อสอบหรือเขียนงานแทนตนเอง

รู้รอบจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

กลุ่มเด็กและเยาวชน มีแนวโน้มพึ่งพา AI ในการทำการบ้านหรือข้อสอบมากเกินไป ส่งผลให้ขาดทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และไม่ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล นอกจากนี้ ยังเสี่ยงต่อการถูกหลอกลวงจากข่าวปลอมที่สร้างขึ้นโดย AI และขาดความรู้ในการแยกแยะข้อมูล ทำให้ตกเป็นเหยื่อของการโจมตีทางไซเบอร์

กลุ่มผู้สูงอายุ เผชิญความยากลำบากในการใช้งาน AI เนื่องจากความซับซ้อนของเทคโนโลยี อีกทั้งยังมีปัญหาในการแยกแยะข้อมูลจริงจากข้อมูลลวง ซึ่งอาจถูกใช้เป็นเครื่องมือในการหลอกลวง โดยเฉพาะการสร้างภาพหรือข้อความเท็จที่ทำให้ผู้สูงอายุ หลงเชื่อและสูญเสียเงินให้กับมิจฉาชีพ

กลุ่มประชาชนทั่วไป มีความเสี่ยงจากการพึ่งพา AI มากเกินไปในกระบวนการตัดสินใจ ทำให้ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์และอาจเชื่อข้อมูลที่ผิดพลาด เช่น เส้นทางจาก GPS หรือข่าวสารที่สร้างขึ้นจาก AI นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการโจรกรรมข้อมูลส่วนตัวจากการใช้ AI ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงต่อการสูญเสียข้อมูลและการถูกหลอกลวง

กลุ่มสื่อมวลชน ประสบปัญหาจากการแพร่กระจายข่าวลวงที่สร้างโดย AI ซึ่งกระทบต่อความน่าเชื่อถือของสื่อ การพึ่งพา AI มากเกินไปในการสร้างเนื้อหาและตัดสินใจด้านข่าวสาร อาจลดทักษะในการตรวจสอบข้อมูล ส่งผลให้สื่อขาดความแม่นยำและความน่าเชื่อถือในสายตาประชาชน

แนวทางการแก้ไข

แนวทางแก้ไข สร้างความรู้และทักษะในการใช้ AI อย่างมีจริยธรรมสำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยการอบรมการผลิตสื่อและการรู้เท่าทัน AI เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพ พร้อมทั้งพัฒนาทักษะที่ช่วยให้พวกเขาใช้ AI เป็นเครื่องมือสร้างสรรค์ สำหรับกลุ่มประชาชนทั่วไป จะเน้นการสร้างสื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการหลอกลวงจาก AI ผ่านคลิปสั้นและกิจกรรมในท้องถิ่น โดยใช้ภาษาถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น กลุ่มสื่อมวลชนควรได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้ AI ในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และสำหรับผู้สูงอายุ ควรจะใช้หมอลำและการเทศน์เพื่ออธิบายเรื่อง AI และเผยแพร่ข้อมูลผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น ไซยาลมมีเดียและเสียงตามสายของหมู่บ้าน

งานเสวนาสัจจรเกี่ยวกับการส่งเสริมการรู้เท่าทันและเฝ้าระวังสื่อ 5 ภูมิภาค ระยะที่ 2 “รู้จัก รู้ใช้ รู้ทัน รู้รอบสื่อ AI เพื่อการขับเคลื่อนสังคม”

ครั้งที่ 4 : ภาคเหนือ จังหวัดเชียงราย

วันเสาร์ที่ 15 มีนาคม 2568

ณ โรงแรมคิงดอมเด้นวิริสอร์ท จังหวัดเชียงราย

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรม

เนื้อหาโดย: ผศ.ดร.พฤษี พุฒจาร รักษาการแทนผู้ช่วยคณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลประยุกต์ และ ผศ.ดร.ยุทธพงษ์ ทองแพง อาจารย์ประจำสำนักวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลประยุกต์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

เรียบเรียงข้อมูลโดย: ผศ.ดร.สกุลศรี ศรีสารคาม รองคณบดีด้านวิชาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รู้จัก-รู้ใช้ AI

AI กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในการแนะนำคอนเทนต์บนแพลตฟอร์มอย่าง Facebook และ TikTok ที่เรียนรู้พฤติกรรมผู้ใช้เพื่อปรับเนื้อหาให้ตรงกับความสนใจ นอกจากนี้ AI ยังช่วยค้นหาข้อมูล วิเคราะห์แนวโน้ม และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน อย่างไรก็ตาม แทนที่จะมองว่า AI จะมาแทนที่มนุษย์ ควรเข้าใจว่า AI เป็นเพียงเครื่องมือที่ช่วยเสริมศักยภาพ หากใช้เป็นที่สามารถสร้างโอกาสและความได้เปรียบในสื่อดิจิทัล คนรุ่นใหม่มักใช้ Instagram และ TikTok ส่วนคนรุ่นเก่าหันไปดู YouTube AI มีบทบาทในการคัดเลือคอนเทนต์ให้เหมาะกับแต่ละบุคคล ช่วยให้ประสบการณ์การใช้งานดีขึ้น นอกจากนี้ AI ยังมีบทบาทสำคัญในเวทีโลก เช่น จีนพัฒนา DeepSeek เพื่อลดการพึ่งพาเทคโนโลยีตะวันตก AI ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อช่วยมนุษย์ ไม่ใช่แทนที่มนุษย์ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างสื่อ และการช่วยตัดสินใจ แต่ไม่มีความรู้สึกหรือความเข้าใจเช่นมนุษย์ การใช้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนจึงอาจนำไปสู่ข้อผิดพลาด ดังนั้น มนุษย์ควรใช้ AI อย่างชาญฉลาด ตรวจสอบข้อมูล และตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์เพื่อให้ AI เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

รู้ทัน AI

Generative AI เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยสร้างสรรค์เนื้อหาต่างๆ เช่น ข้อความ ภาพ เสียง หรือวิดีโอ โดยใช้คำสั่งจากผู้ใช้ เช่น การสร้างภาพจากคำบรรยาย หรือการเขียนรายงานที่ไม่ซ้ำกัน การใช้ Generative AI ทำให้การสร้างสรรค์ผลงานเป็นเรื่องง่ายขึ้นโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น แต่ต้องระมัดระวังการตรวจสอบข้อมูล เนื่องจาก AI อาจสร้างข้อมูลที่ผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนได้ (Hallucinations) การใช้งาน AI ต้องระมัดระวังในการตรวจสอบข้อมูลที่ AI ให้มา เพราะมันอาจเกิดข้อผิดพลาดได้ เช่น AI อาจให้ข้อมูลที่ผิดพลาดหรือคำตอบที่ไม่ถูกต้องเนื่องจากการตีความผิด การใช้ AI ในการค้นหาหรือสร้างเนื้อหาจึงควรมีการตรวจสอบหรือขอคำแนะนำจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ ต้องระมัดระวังการใช้ AI เพราะมีจลาชีพที่สามารถใช้ AI ในการหลอกลวง เช่น การปลอมแปลงบัญชีหรือใช้ AI ในการโกงผ่านโซเชียลมีเดีย ดังนั้น การตรวจสอบข้อมูลและรู้วิธีใช้เทคโนโลยีอย่างระมัดระวังจึงสำคัญ การที่ AI ใช้ข้อมูลที่มีอยู่อย่างจำกัดก็ทำให้ผลลัพธ์บางครั้งไม่ถูกต้อง

รู้รอบจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครั้งนี้มุ่งเน้นการแชร์ไอเดียและประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้โซเชียลมีเดียในชีวิตประจำวัน โดยระดมสมองในสองประเด็นหลัก คือ ปัญหาที่พบจากการใช้โซเชียลมีเดีย และแนวทางแก้ไข

กลุ่มผู้สูงอายุ พบปัญหาการถูกหลอกลวงผ่านลิงก์และแอปพลิเคชันจากมิจฉาชีพที่แฝงตัวเป็นเพื่อนหรือแฟน การถูกชักชวนให้ลงทุนหรือโอนเงิน และการขายอาหารเสริมที่ไม่ได้มาตรฐาน **แนวทางแก้ไข** ได้แก่ การอบรมให้ความรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อ และการสอนวิธีปฏิเสธการติดต่อจากเบอร์แปลก

กลุ่มสื่อมวลชน เผชิญปัญหาการถูกหลอกลวงผ่านโทรศัพท์หรือสื่อออนไลน์ การเชื่อมต่อที่ไม่มีแหล่งที่มาชัดเจน และการใช้เสียง AI ในการหลอกลวง **แนวทางแก้ไข** คือ การฝึกคิด วิเคราะห์ และแยกแยะข้อมูล ไม่เชื่อข้อมูลที่ไม่มีแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ

กลุ่มเด็กและเยาวชน ต้องเผชิญกับสื่อที่ไม่เหมาะสม รวมถึงการถูกหลอกลวงผ่านสื่อออนไลน์ **แนวทางแก้ไข** คือ การสอนให้คิด วิเคราะห์ และแยกแยะข้อมูลก่อนแชร์หรือโพสต์ และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการใช้สื่ออย่างปลอดภัย

กลุ่มประชาชนทั่วไป พบปัญหาการถูกหลอกลวงจากเพจปลอม สินค้าไม่ตรงปก การเชิญชวนให้เล่นการพนัน และการแอบบัญชีเพื่อหลอกลวงคนใกล้ชิด **แนวทางแก้ไข** คือ ตรวจสอบสินค้าและเพจก่อนซื้อ เช็คเบอร์และบัญชีให้ชัดเจนก่อนโอนเงิน และหากพบปัญหาขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เมื่อเรารู้จัก AI และใช้มันอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว เราควรเผยแพร่ความรู้ไปยังสังคมและชุมชน เพื่อให้ทุกคนสามารถใช้ประโยชน์จาก AI ได้อย่างเต็มที่ ไม่ใช่เพียงเพื่อตัวเองเท่านั้น แต่ยังต้องตระหนักถึงวิธีการใช้ AI อย่างเหมาะสมเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับสังคมโดยรวม

"AI คืออะไร? และเราจะใช้ประโยชน์จากมันได้อย่างไร?"

AI (Artificial Intelligence)

คือเทคโนโลยีที่ช่วยให้คอมพิวเตอร์สามารถเรียนรู้
คิดวิเคราะห์ และตัดสินใจได้เหมือนมนุษย์

ตัวอย่าง AI ที่พบในชีวิตประจำวัน ได้แก่

- ✓ Chatbot เช่น ChatGPT ที่ช่วยตอบคำถามและให้ข้อมูล
- ✓ ระบบแนะนำเนื้อหา เช่น YouTube และ Netflix ที่ช่วยเลือกเนื้อหา
ตามพฤติกรรมการใช้งาน
- ✓ ผู้ช่วยอัจฉริยะ เช่น Google Assistant และ Siri ที่ช่วยสั่งงานด้วยเสียง
- ✓ AI ในการจดจำใบหน้าและเสียง ใช้ในระบบรักษาความปลอดภัย

ประโยชน์ของ AI

ช่วยลดเวลาทำงาน
และเพิ่มประสิทธิภาพ
AI ช่วยทำงานซ้ำ ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

วิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมาก
ได้แม่นยำ
ใช้ในการแพทย์ การเงิน และธุรกิจ

ปรับปรุงประสบการณ์
ผู้ใช้ (UX)
เช่น แนะนำสินค้าและบริการ
ที่ตรงความต้องการ

ช่วยรักษา
ความปลอดภัยไซเบอร์
AI สามารถ
ตรวจจับภัยคุกคามออนไลน์ได้

ที่มา:
IBM (n.d.). What is Artificial Intelligence (AI)? <https://www.ibm.com/artificial-intelligence>
MIT Technology Review. (n.d.). Artificial Intelligence. <https://www.technologyreview.com/topics/artificial-intelligence/>

"ความเสี่ยงของ AI และวิธีใช้งานอย่างปลอดภัย"

อันตรายและความเสี่ยงของ AI

วิธีใช้งาน AI อย่างปลอดภัย

ที่มา:
NIST (n.d.). Artificial Intelligence Program. <https://www.nist.gov/artificial-intelligence>
FactCheck.org. (n.d.). AI and Misinformation. <https://www.factcheck.org/>

รู้ทัน 5 ภัยคุกคามจาก AI ป้องกันก่อนตกเป็นเหยื่อ

AI เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยให้ชีวิตสะดวกขึ้น แต่หากใช้อย่างไม่ระมัดระวัง
อาจนำไปสู่ 5 ภัยคุกคามสำคัญที่ต้องระวัง ได้แก่

Deepfake
และข่าวปลอม
AI สามารถสร้างภาพ เสียง
และวิดีโอปลอมที่ดูเหมือนจริง
หลอกให้ผู้ชมและทำลายชื่อเสียง

การละเมิด
ความเป็นส่วนตัว
AI ในแอปและเว็บไซต์
สามารถเก็บข้อมูลส่วนตัว
ของเราโดยที่เราไม่รู้ตัว

การโจมตี
ทางไซเบอร์ด้วย AI
แฮกเกอร์ใช้ AI
สร้างมัลแวร์ พิษเชิง
และโจมตีระบบอย่างแบบใหม่

AI Bias และการ
ตัดสินใจที่ไม่เป็นธรรม
ระบบ AI อาจมีอคติจากข้อมูล
ที่ใช้ฝึกฝน ส่งผลให้การ
ตัดสินใจผิดพลาด

AI ถูกใช้สร้าง Bot
และ Scam ออนไลน์
AI ช่วยสร้าง
บัญชีปลอมและโทรศัพท์ AI
เพื่อหลอกหาผู้สนับสนุน

วิธีป้องกัน

- ✓ ตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลและข่าวสาร
- ✓ หลีกเลี่ยงการให้ข้อมูลส่วนตัวกับ AI ที่ไม่น่าเชื่อถือ
- ✓ ใช้เครื่องมือป้องกันไวรัสและอัปเดตซอฟต์แวร์เสมอ
- ✓ ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับภัยคุกคาม AI

สรุป: AI เป็นดาบสองคม เราควรรู้เท่าทันและใช้อย่างปลอดภัย "รู้ทันภัย AI - ป้องกันก่อนตกเป็นเหยื่อ!"

ที่มา:
FactCheck.org. (n.d.). AI Misinformation. <https://www.factcheck.org/>
NIST. (n.d.). Artificial Intelligence Program. <https://www.nist.gov/artificial-intelligence>
Stanford HAI. (n.d.). AI Bias Research. <https://hai.stanford.edu/>

ใช้ AI อย่างปลอดภัย

ตรวจสอบแหล่งที่มา:
ใช้ AI จากแหล่งที่เชื่อถือได้

ตั้งค่าความเป็นส่วนตัว:
ปรับการตั้งค่าความเป็นส่วนตัวให้เหมาะสม

ระวังข้อมูลส่วนตัว:
หลีกเลี่ยงการให้ข้อมูลสำคัญ

ตรวจสอบคำแนะนำ:
ใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ

อัปเดตและป้องกันภัยคุกคาม:
อัปเดตซอฟต์แวร์และป้องกันไวรัส

ใช้ AI อย่างมีจริยธรรม:
หลีกเลี่ยงการใช้ในทางที่ผิด

ตั้งค่าสิทธิ์การเข้าถึง:
จำกัดสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูล

ที่มา:
OpenAI. (n.d.). Safety and Policy Guidelines. <https://openai.com/safety/>
IEEE. (n.d.). Ethically Aligned Design. <https://standards.ieee.org/initiatives/autonomous-intelligence-systems/>

4 วิธีเสริมสร้าง

การรู้เท่าทันสื่อ

และเฝ้าระวังสื่อในยุคดิจิทัล

เช็คแหล่งที่มา

ตรวจสอบว่าแหล่งข่าว
มีความน่าเชื่อถือหรือไม่
และมีแหล่งอ้างอิงที่ถูกต้องหรือไม่

อย่าแชร์ก่อนคิด

หากเห็นข่าวหรือข้อมูล
ที่ดูแปลกหรือกระตุ้นอารมณ์มากเกินไป
ให้หยุดคิดและตรวจสอบก่อนแชร์

เปรียบเทียบหลายแหล่ง

อย่าเชื่อข้อมูลจากแหล่งเดียว
ลองดูว่ามีแหล่งอื่น ๆ
รายงานตรงกับหรือไม่

ใช้เครื่องมือตรวจสอบข่าวปลอม

เช่น Google Fact Check, Snopes,
และ Thai PBS Verify เพื่อช่วย
ตรวจสอบความจริงของข่าว

ในยุคที่ข้อมูลไหลเร็ว ข่าวปลอม (Fake News) การบิดเบือนข้อมูล และ AI-generated content สามารถสร้างความเข้าใจผิดได้ง่าย เราจึงต้องมี สติและวิจารณญาณ ในการรับสื่อ อย่าเชื่อทุกอย่าง ที่เห็นบนโลกออนไลน์! ใช้วิจารณญาณและตรวจสอบให้แน่ใจก่อนเชื่อหรือแชร์ "รู้เท่าทันสื่อ - ป้องกันการตกเป็นเหยื่อของข่าวลวง"

ที่มา:
Snopes. (n.d.). <https://www.snopes.com/>
UNESCO. (n.d.). Media and Information Literacy (MIL). <https://www.unesco.org/en/media-information-literacy>
สำนักข่าวไทย. (n.d.). <https://tina.mcoi.net/category/sunandshare>

แนวทางการทำสื่อ
ที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์

ควบคุมเนื้อหา:

หลีกเลี่ยงความรุนแรง, การเลือกปฏิบัติ, และเนื้อหาที่ผิดกฎหมาย

เคารพสิทธิส่วนบุคคล:

ปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและขออนุญาตก่อนเผยแพร่

ส่งเสริมคุณค่าทางสังคม:

สนับสนุนค่านิยมที่ดีและส่งเสริมการเรียนรู้

ใช้งานเทคโนโลยีอย่างมีความรับผิดชอบ:

ป้องกันไวรัสและสร้างความรู้ในการใช้งาน

สร้างสรรค์และนวัตกรรม:

ใช้กราฟิก, วิดีโอ, และเนื้อหาที่ส่งเสริมการพัฒนาในด้านต่างๆ

ที่มา:
UNESCO. (n.d.). Media and Information Literacy. <https://en.unesco.org/themes/media-and-information-literacy>

กลโกงของมิจฉาชีพ Call Center
และวิธีป้องกัน

ที่มา:
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (n.d.). <https://www.thaipolice.go.th>
ThaiCERT. (n.d.). <https://www.thaicert.or.th>
สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (n.d.). <https://www.etda.or.th>

ข้อควรปฏิบัติหากโดนมิจฉาชีพออนไลน์
หรือ Call Center หลอก

ควรรีบดำเนินการได้เร็วที่สุดเพื่อป้องกันการสูญเสียข้อมูลหรือทรัพย์สิน

ที่มา:
กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี. (n.d.). <https://www.thaipoliceonline.go.th>
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (n.d.). <https://www.police.go.th>

ช่องทางการร้องเรียน

1200 Call Center

สำนักงาน กสทช. รับเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์

1765 สายด่วนวัฒนธรรม

ให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ

1212 สายด่วนศูนย์ช่วยเหลือและจัดการปัญหาออนไลน์ (ETDA)

ร้องเรียนเรื่องภัยคุกคามออนไลน์

1441 สายด่วนศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมออนไลน์

ให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาภัยออนไลน์

1166 สายด่วนสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)

รับเรื่องร้องเรียนทุกเรื่องที่ผู้บริโภคไม่ได้รับความเป็นธรรม

1556 สายด่วนของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)

ร้องเรียนปัญหาที่เกี่ยวข้องกับอาหาร ยา และผลิตภัณฑ์สุขภาพ

1569 สายด่วนกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

ร้องเรียนปัญหาราคาสินค้าไม่เป็นธรรม

ร่างมาตรการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาและสร้างทักษะในการรู้เท่าทันสื่อ รวมทั้งเพื่อส่งเสริมการใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ชุมชน และสังคม

1

มาตรการบูรณาการการทำงานภาครัฐ

- 1.1 สร้างกลไกบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ
 - กลไกการเฝ้าระวัง
 - กลไกการจัดทำฐานข้อมูลร่วมกัน
- 1.2 ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมกับประชาชน
 - สื่อสารสร้างความเข้าใจ
 - เปิดพื้นที่ความคิดเห็นและหารือ
 - กำหนดแผนและสนับสนุนการดำเนินการ

2

มาตรการส่งเสริมและสร้างความตระหนักของผู้ผลิตสื่อ

- 3.1 ส่งเสริมกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างความตระหนักร่วมของผู้ผลิตสื่อกลุ่มต่าง ๆ
 - สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มผู้ผลิตสื่อ ทั้งในมิติด้านความรู้ ทักษะการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และการปฏิบัติตามกฎหมาย จริยธรรม
 - ส่งเสริมกระบวนการด้านจริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์
- 3.2 ส่งเสริมการผลิตและเผยแพร่สื่อที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์
 - สร้างแรงจูงใจเชิงบวก ผ่านการชื่นชม เชิดชูสื่อที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์
 - ส่งเสริมการพัฒนาวิธีการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

3

มาตรการทางสังคมและประชาสัมพันธ์

- 2.1 สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล
 - จัดให้มีเครื่องมือ สื่อ องค์ความรู้ การพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล
 - จัดให้มีการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล
- 2.2 สร้างความเข้มแข็งของกลไกทางสังคม
 - สร้างกลไกประชาชน และภาคประชาสังคม เฝ้าระวังสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์
 - สร้างความเชื่อมโยง และกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในภาคส่วนต่าง ๆ
 - ส่งเสริมกระบวนการตรวจตราทางสังคม ให้เกิดสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
 - ส่งเสริมกลไกการรวมกลุ่ม สร้างเมฆน้ำและอาสา และการขับเคลื่อนโดยภาคประชาสังคม
 - การสร้างแรงจูงใจให้กับเมฆน้ำ หรืออาสาในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน
- 2.3 สร้างความเข้มแข็งของเด็กและเยาวชน
 - สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับเด็กและเยาวชน เพื่อการเฝ้าระวังและรู้เท่าทันสื่อ
 - ส่งเสริมการทำงานของกลุ่มเด็กและเยาวชนในการสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดสื่อที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์
 - ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ให้กับเด็กและเยาวชน ผ่านกระบวนการต่าง ๆ อย่างมีส่วนร่วม และเกิดให้เกิดและเยาวชนที่ดำเนินกิจกรรม

4

มาตรการพัฒนาความรู้และวิชาการ

- 4.1 ส่งเสริมการศึกษา วิจัยด้านการเฝ้าระวังและรู้เท่าทันสื่อ
 - ส่งเสริมให้เกิดการศึกษา วิจัยในประเทศ
 - ส่งเสริมความร่วมมือการพัฒนาการศึกษา วิจัยในระดับสากล
 - ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้อย่างมีสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ การรู้เท่าทันสื่อในทุกระดับ
- 4.2 สร้างกระบวนการถอดถอด นำไปใช้ และคืนงานวิจัยให้กับสังคมและผู้ผลิตสื่อ
 - จัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้งานวิจัยไปสู่การปฏิบัติ
 - สร้างความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคผลิต และการประกอบวิชาชีพสื่อ และภาคประชาชน ประชาสังคม ในการนำงานวิจัยไปใช้ในการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
 - ส่งเสริมการศึกษา วิจัย และพัฒนานวัตกรรม ที่ทางเทคโนโลยีและทางสังคม ในการแจ้งเตือนสังคมเกี่ยวกับสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์

คณะกรรมการเกี่ยวกับการเฟ้าระวังสื่อ ที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์

กองบรรณาธิการ

นางสาวพัชรพร พงษ์ทัดศิริกุล
นางสาวมนัญญา ทิพาบุญคนเณศ
นางสาวภคินันท์ ภัทรนาวิก
นายเขว่นปวีธ เวทวิ
นายศโรภาส น้อยศรี
นางสาวณัฐนิชา สุขกรม
นางสาวกฤษมาวดี กรองทอง
นางสาวณัฐนันท์ รุจิภาคย์วิสิษ

ผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมการรู้เท่าทันและเฟ้าระวังสื่อ
ผู้อำนวยการส่วน ฝ่ายส่งเสริมการรู้เท่าทันและเฟ้าระวังสื่อ
เจ้าหน้าที่บริหารโครงการ ฝ่ายส่งเสริมการรู้เท่าทันและเฟ้าระวังสื่อ
ฝ่ายส่งเสริมการรู้เท่าทันและเฟ้าระวังสื่อ
ฝ่ายส่งเสริมการรู้เท่าทันและเฟ้าระวังสื่อ
ฝ่ายส่งเสริมการรู้เท่าทันและเฟ้าระวังสื่อ

ผู้ควบคุมการถ่ายภาพ

นายนิทัศน์ ชิวขุนทด

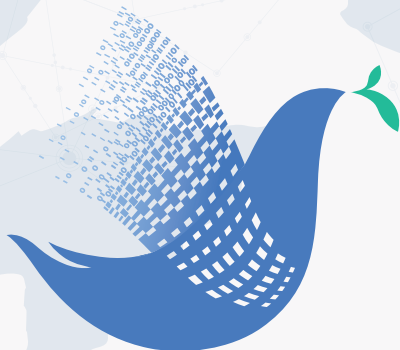
ฝ่ายศิลป์

นายกฤษดา สุทธิมนโรมย์

ผู้สรุปและเรียบเรียงองค์ความรู้

ผศ.ดร.สกลศรี ศรีสารคาม รองคณบดี ด้านวิชาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กองทุนพัฒนาสื่อ ปลอดภัยและสร้างสรรค์ THAI MEDIA FUND

ช่องทางการติดต่อ

www.thaimediafund.or.th

กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

@thaimediafund

02-2730116-9